

MAKSU- JA TOLLIAMET

Elektrointensiivse ettevõtja aktsiisisoodustus

(seisuga: 01.06.2021)

Tähelepanu! Infomaterjal ei asenda õigusaktides sätestatud ning selles antakse vaid lühiülevaade elektrienergia aktsiisisoodustusest elektrointensiivsele ettevõtjale. Soovitame lisaks infomaterjalile tutvuda ka valdkonda reguleerivate aktsiisialaste õigusaktidega.

Sisukord

1. Üldist.....	3
2. Elektroiintensiivsus	3
3. Elektroiintensiivne ettevõtja	6
4. Energia aktsiisivabastuse luba	7
4.1. Aktsiisivabastuse loa taotlemine	7
4.2. Tagatis	9
4.3. Aktsiisivabastuse loa omaniku peamised kohustused	10
4.4. Aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine.....	11
5. Riigiabi ja sellega seonduvad kohustused	12
6. Aktsiisimaksukohustus.....	13

1. Üldist

Aktsiisisoodustuse korraldus elektrointensiivsele ettevõtjale on kehtestatud [alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadusega](#) (edaspidi: ATKEAS). Töötleva tööstuse või infoalase tegevuse sektori suure elektrikulude osakaaluga ettevõtjal (edaspidi: elektrointensiivsel ettevõtjal) on õigus tarbida elektrienergiat maksustatuna tavapärasest soodsama aktsiisimääraga.

Soodusaktsiisimääraga maksustatava elektrienergia soetamiseks ja tarbimiseks tuleb ettevõtjal taotleda Maksu- ja Tolliametilt energia aktsiisivabastuse luba. Aktsiisisoodustuse saamise üheks tingimuseks on ettevõtjal elektrointensiivsuse taseme püsimine nõutaval tasemel. Juhul, kui ettevõtjal jääb nõutav elektrointensiivsuse tase saavutamata, tuleb tasuda varasemalt soodusaktsiisimääraga maksustatult tarbitud elektrienergialt täiendavat aktsiisi (aktsiisivahe).

Elektrienergia aktsiisiga maksustamise üldist korraldust tutvustatakse eraldi infomaterjalis.

Vaata lisaks:

- [Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus](#) (ATKEAS)
- Kütuse- ja elektriaktsiisialased infomaterjalid Maksu- ja Tolliameti veebilehel

2. Elektrointensiivsus

Üheks olulisemaks soodusaktsiisimääraga maksustatava elektrienergia tarbimise õigust andvaks aluseks on ettevõtja elektrointensiivsus, mis näitab elektrienergia kogumaksumuse osakaalu protsentides loodud lisandväärtusest. Aktsiisisoodustuse saamiseks peab ettevõtte elektrointensiivsus olema keskmiselt vähemalt 20%, seejuures ei ole seatud nõudeid elektritarbimise mahule.

Elektrointensiivsuse arvutab ettevõtte ise, kuid arvutused ja nende alusandmed peab kontrollima sõltumatu vandeaudiitor. Sõltumatu vandeaudiitori aruande võib anda ka ettevõtjat tavapäraselt auditeeriv sõltumatu vandeaudiitor.

Nii elektrienergia kogumaksumus kui ka loodud lisandväärtus tuleb arvutada vastavalt ATKEAS-s sätestatud korrale. Elektrointensiivsus arvutatakse ettevõtja *ainult Eestis* asuvate ettevõtete tarbimisandmete ja ärikasumi põhjal *tervikuna* ilma, et eristataks põhitegevusala ja kõrvaltegevusalade (mis ei kuulu töötleva tööstuse või infoalase tegevuse alla) elektritarbimist ja lisandväärtust. Samuti ei eristata elektritarbimise juures otseselt tootmisprotsessis ja väljaspool seda toimuvat elektritarbimist (nt kontoriruumide valgustuseks, kütmiseks jm toetavaks tegevuseks kulutatud elektrienergiat).

Elektrointensiivsus arvutatakse kas aktsiisivabastuse loa taotlemisele vahetult eelnenud ühe kuni nelja järjestikuse majandusaasta või järgmise 12 kuu prognoositavate andmete alusel, perioodi valib aktsiisivabastuse loa taotlemisel ettevõtte ise. Elektrointensiivsuse aluseks olevad elektrienergia kogumaksumus ja lisandväärtus tuleb mõlemad arvutada sama perioodi andmete alusel (nt kas eelneva majandusaasta või järgmise 12 kuu prognoosi), kahte erinevat perioodi üheaegselt kasutada ei ole lubatud.

Andmete prognoosimisel soovitame olla realistlikud, kuna nõutava elektrointensiivsuse saavutamata jäämisel tuleb tasuda soodusaktsiisimääraga maksustatult tarbitud elektrienergialt täiendavat aktsiisi.

Tabel 1. Elektrointensiivsuse arvutamine *eelnenud kuni nelja järjestikuse majandusaasta andmete alusel*:

<i>I. Elektrienergia kogumaksumus</i>	
Võrgust edastatud elektrienergia	Tarbitud elektrienergia ja võrguteenuse maksumusele liidetakse taastuenergia tasu, elektrienergia aktsiis (tavamäär) ja käibemaks (v.a mahaarvamisele kuuluv käibemaks). Juhul, kui ettevõtte lisaks võrgust tarbimisele annab ka ise elektrienergiat võrku (nt päikesepaneelide kasutamisel üle jääv elektrienergia edastatakse võrku), liidetakse võrgust võetud elektrienergia kogusele tarbimiskohas(-kohtades) toodetud ja otseliini kaudu soetatud elektrienergia kogus ning lahutatakse maha tarbimiskohast võrku antud elektrienergia kogus.
Omatoodetud elektrienergia	Tarbitud elektrienergia kogus (MWh) korrutatakse Eesti hinnapiirkonna aritmeetilise keskmise börsihinnaga eelnenud majandusaastal, juurde liidetakse sama perioodi taastuenergia tasu ja elektrienergia aktsiis (tavamäär).
Võrguväliselt tarbitud elektrienergia	
<i>II. Lisandväärtus</i>	
	Ettevõtja Eestis asuvate ettevõtete ärikasum (raamatupidamise seaduse lisas 2 esitatud kasumiaruande 1 või 2 kohaselt), mida suurendatakse tööjookulude, põhivara müügist saadud kahjumi ja põhivara väärtuse langusest tekkinud kulu võrra ning vähendatakse põhivara müügist saadud kasumi võrra.
<i>III. Märkused</i>	
1. Aluseks võetakse eelnenud kuni neljal järjestikusel majandusaastal kehtinud ja tegelikult tasutud maksude ja tasude määrad	

2. Elektrienergia kogumaksumus arvestatakse üksnes mõõdetud ja dokumenteeritud elektrienergia kogusele, mille kohta peetakse arvestust

Tabel 2. Elektroiintensiivsuse arvutamine järgneva 12 kuu prognoositavate andmete alusel

I. Elektrienergia kogumaksumus	
Võrgust edastatav elektrienergia	Prognoositult tarbitava elektrienergia kogus (MWh) korrutatakse Eesti hinnapiirkonna viimase 12 kalendrikuu aritmeetilise keskmise börsihinnaga, millele liidetakse sama perioodi võrguteenuse maksumus koos taastuenergia tasu, elektrienergia aktsiisi (tavamäär) ja käibemaksuga (v.a mahaarvamisele kuuluv käibemaks). Juhul, kui ettevõtte näeb ette lisaks võrgust tarbimisele ka ise elektrienergiat võrku anda (nt päikesepaneelide kasutamisel üle jääv elektrienergia edastatakse võrku), liidetakse võrgust prognoositult võetava elektrienergia kogusele tarbimiskohas(-kohtades) toodetava ja otseliini kaudu soetatava elektrienergia prognoositavad kogused ning lahutatakse maha tarbimiskohast võrku antava elektrienergia prognoositav kogus.
Omatoodetud elektrienergia	Prognoositult tarbitava elektrienergia kogus (MWh) korrutatakse Eesti hinnapiirkonna viimase 12 kalendrikuu aritmeetilise keskmise börsihinnaga, millele liidetakse sama perioodi taastuenergia tasu, elektrienergia aktsiis (tavaaktsiisimäär).
Võrguväliselt tarbitud elektrienergia	
II. Lisandväärtus	
	Ettevõtja Eestis asuvate ettevõtete prognoositav ärikasum (raamatupidamise seaduse lisas 2 esitatud kasumiaruande 1 või 2 kohaselt), mida suurendatakse prognoositava tööjõukulude, põhivara müügist saadud kahjumi ja põhivara väärtuse langusest tekkinud kulu võrra ning vähendatakse prognoositava põhivara müügist saadud kasumi võrra.

Vaata lisaks:

- Eesti hinnapiirkonna elektrienergia 12 kuu hinnad [NordPool veebilehel](#) ja Statistikaameti [veebilehel](#) (Majandus > Energeetika > Energia tõhususe näitajad > [KE33: ELEKTRIENERGIA LÕPPTARBIMISE HIND ÄRITARBIJALE TARBIMISKOGUSE JÄRGI](#))
- Taastuenergia tasud [Eleringi veebilehel](#) (järgmise aasta tasu avaldatakse eelneva aasta novembris)
- Võrguteenuse hinnad [Konkurentsiameti veebilehel](#)
- Elektroiintensiivsus (ATKEAS § 20² lg 1)

- Elektrienergia kogumaksumuse arvutamise kord (ATKEAS § 69² lõiked 2¹–2⁴ ja § 69³ lg 1²)
- Lisandväärtuse arvutamise kord (ATKEAS § 20² lg 2 ja § 69³ lg 1²)

3. Elektrentensiivne ettevõtja

Soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat on õigus tarbida ainult ettevõtjal, kes täidab elektrentensiivsuse tingimused ja kellel on kehtiv energia aktsiisivabastuse luba.

Ettevõtja loetakse elektrentensiivseks järgmiste tingimuste täitmisel:

1. põhitegevusalaks on kas **töötlev tööstus** (NACE jagu C) või **infoalane tegevus** (NACE jao J alajaotis 63), lubatud on tegutsemine teistel kõrvaltegevusaladel;
2. elektrentensiivsus on keskmiselt vähemalt 20% (kas aktsiisivabastuse loa taotlemisele vahetult eelnenud ühel kuni neljal järjestikusel majandusaastal või prognoositud järgmisel 12 kalendrikuul);
3. energiajuhtimissüsteem vastab standardile EVS-EN ISO 50001 ning see hõlmab kogu ettevõtja Eestis asuvate ettevõtete elektritarbimise;
4. ettevõtja ei ole raskustes Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 art 2 lg 18 tähenduses;
5. raamatupidamise sise-eeskiri vastab raamatupidamise seaduses sätestatud nõuetele.

Teatud spetsiifilisel otstarbel kasutatav elektrienergia vabastatakse täielikult aktsiisist. Seetõttu on teatud elektrentensiivsete ettevõtete puhul üheaegselt võimalik elektrienergia tarbimine nii aktsiisivabalt (seda ainult aktsiisist vabastatud kasutusala ulatuses) kui ka soodusmääraga maksustatult (ülejäanud elektritarbimine).

Aktsiisivabastused on loetletud ATKEAS § 27 ning neid on tutvustatud infomaterjalides „Elektriaktsiis” ning „Kütuse- ja elektriaktsiis”. Mõlema soodustuse saamiseks tuleb taotleda eraldi aktsiisivabastuse load.

Vaata lisaks:

- Määrus [nr 1893/2006](#) (NACE Revision 2 tegevusalade klassifikaator)
- Euroopa Komisjoni [määrus \(EL\) nr 651/2014](#)
- [Raamatupidamise seadus](#)
- Elektrentensiivne ettevõtte definitsioon (ATKEAS § 20² lg 3)

4. Energia aktsiisivabastuse luba

Energia aktsiisivabastuse luba annab elektointensiivsele ettevõtjale õiguse soetada ja tarbida soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat, lubasid väljastab Maksu- ja Tolliamet. Luba on vajalik nii võrguettevõtjalt soetatava elektrienergia tarbimiseks kui ka omatoodetud elektrienergia ja otseliini kaudu edastatud elektrienergia tarbimiseks soodusaktsiisimääraga.

Aktsiisivabastuse loa alusel võib elektointensiivne ettevõtte tarbida soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat oma kõikides tarbimiskohtades ja mitte ainult otseselt tootmisprotsessis: lubatud on tarbida nt kontoriruumide valgustuseks, kütmiseks jm toetavaks tegevuseks ning ka kõrvaltegevusaladel, mis ei liigitu töötlevaks tööstuseks või infoalaseks tegevuseks.

Soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat võib tarbida elektointensiivne ettevõtja ainuisikuliselt, elektrienergia edastamine teistele isikutele on keelatud (nt kui tootmisettevõtte varustab elektrienergiaga teisi samal territooriumil asuvaid ettevõtteid või läheduses asuvaid hooneid).

Aktsiisivabastuse luba on ilma elektritarbimise koguseliste piiranguteta ning luba kehtib tähtajatult eeldusel, et ettevõtja on elektointensiivne ning täidab ATKEAS-s sätestatud nõudeid ja kohustusi.

Soodusaktsiisimääraga maksustatud elektrienergia eesmärgipärast kasutamist kontrollib Maksu- ja Tolliamet.

Vaata lisaks:

- Aktsiisivabastuse loa taotlemine ja väljastamine (ATKEAS §-d 69²–69⁴)

4.1. Aktsiisivabastuse loa taotlemine

Aktsiisivabastuse loa taotlemiseks esitatakse järgnevad dokumendid:

1. taotlus, milles on märgitud:
  - 1.1. loa taotleja nimi ja registrikood;
  - 1.2. asukohta ja tegevuskoha (-kohtade) aadress (-id);
  - 1.3. põhitegevusala NACE kood, nimetus ning selles soodusaktsiisimääraga maksustatava elektrienergia kasutamise kirjeldus;
  - 1.4. elektointensiivsuse arvutamise periood loa taotlemisel (kas taotlemisele vahetult eelnevad üks kuni neli järjestikust majandusaastat või järgmise 12 kuu prognoos);
  - 1.5. kontaktisiku nimi ja tema kontaktandmed (telefon ja e-posti aadress);

2. energiajuhtimissüsteemi Eesti standardile EVS-EN ISO 50001 vastavust tõendavad dokumendid (standardile peab vastama ettevõtja kogu Eestis asuvate ettevõtete elektritarbimine, mitte selle osa ning samuti peab sertifikaat olema väljastatud just energiajuhtimissüsteemi standardile vastavusest)
3. loa taotlemisel **eelneva ühe kuni nelja järjestikuse majandusaasta** andmete alusel sõltumatu vandeaudiitori *põhjenatud kindlustunnet* väljendav aruanne (standardi ISAE 3000 alusel), milles esitatakse järelalus
  - 3.1. elektroiintensiivsuse arvutamiseks kasutatavate alusandmete kohta;
  - 3.2. ettevõtja vastavalt ATKEAS-s sätestatule arvutatud elektroiintensiivsuse kohta;
  - 3.3. kas ettevõtja vastab / ei vasta raskustes ettevõtja definitsioonile Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 lõike 18 tähenduses;
4. loa taotlemisel **järgmise 12 kalendrikuu** prognoosandmete alusel
  - 4.1. sõltumatu vandeaudiitori *piiratud kindlustunnet* väljendav aruanne (standardi ISAE 3000 alusel), milles esitatakse järelalus ettevõtja vastavalt ATKEAS-s sätestatule arvutatud elektroiintensiivsuse kohta;
  - 4.2. sõltumatu vandeaudiitori *põhjenatud kindlustunnet* väljendav aruanne (standardi ISAE 3000 alusel) ettevõtja vastavusest / mittevastavusest raskustes ettevõtja definitsioonile Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 lõike 18 tähenduses;
5. kinnitus, et ei ole täitmata korraldust riigiabi tagasimaksmiseks (juhul, kui Euroopa Komisjoni varasema otsusega on riigiabi tunnustatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks ning ettevõtjale on selline korraldus esitatud)
6. elektrienergia mõõtmise korraldust kirjeldav dokument, milles kirjeldatakse tarbitava elektrienergia mõõtmise kohad (liitumispunktis ja/või ettevõtte siseselt), millistele nõuetele vastavad kasutatavad mõõteseadmed ja mõõtetulemuste üle arvestuse pidamise korraldus (arvestuse eest vastutav isik, tulemuste fikseerimise ja nende arvestusse kandmise aeg jne)
7. võrguettevõtja või liinivaldaja kinnituse energia aktsiisivabastuse loa taotlemisele vahetult eelnenud kuni neljal järjestikusel majandusaastal ettevõtjale edastatud elektrienergia saldeeritud koguse kohta megavatt-tundides (saldeeritud kogus: vastuvõetud üldkogusest on maha lahutatud elektroiintensiivse ettevõtja enda poolt võrku või otseliini edastatud kogus). Kinnitus tuleb esitada ka juhul, kui aktsiisivabastuse luba taotletakse järgmise 12 kuu prognoosandmete alusel
8. juhul, kui taotleja edastas seni elektrienergiat ka teistele tarbijatele, tuleb esitada teave sellest, kuidas on aktsiisivabastuse loa väljastamise järel tagatud soodumääraga maksustatava elektrienergia ainuisikuline tarbimine.

Lisaks ülal loetletule on Maksu- ja Tolliametil õigus nõuda täiendavaid asjassepuutuvaid dokumente ja andmeid (nt soodusaktsiisimääraga maksustatava elektrienergia eesmärgipärase kasutamise tõendamiseks, samuti arvepidamise eeskirja täiendamist jne).

Soovitame enne taotlemist hoolikalt tutvuda aktsiisiseodustuse tingimustega ning veenduda, kas ettevõtja üldse liigitub soodustuse saajate hulka. Seejärel tasuks kaaluda aktsiisiseodustuse saamiseks tehtavaid kulutusi, näiteks energijuhtimissüsteemi vastavuse hindamine ja selle uuendamine, samuti vandeaudiitorilt aruannete tellimine. Enne dokumentide koostamist ja esitamist soovitame hoolikalt tutvuda aktsiisivabastuse loa taotlemise tingimustega ja dokumentidele esitatavate nõudmistega.

Dokumendid esitatakse Maksu- ja Tolliametile:

- e-post: emta@emta.ee
- kontakttelefonid: 676 4104, 676 4074

Dokumendid palume esitada elektrooniliselt kas e-postiga või infosüsteemis LUBA (kasutamiseks vajalik eelnevalt kasutajaõiguste tellimine e-MTA-s). Elektrooniliselt esitatavad dokumendid peavad olema MS Office ja/või Adobe Reader (PDF) tarkvaraga töödeldavas formaadis ning need peab digitaalselt allkirjastama ettevõtja esindusõigust omav(-ad) isik(-ud), v.a vandeaudiitori allkirjastatavad aruanded.

Menetlustähtaeg on üldjuhul 30 päeva dokumentide ja andmete esitamisest. Menetlustähtaeg võib pikeneda näiteks juhul, kui esitatud on vaid osa kohustuslikest dokumentidest või kui esitatud dokumendid on puudulikud, mistõttu tuleb taotlejal esitada vajalikud lisaandmed ja parandused. Kui taotleja esitab dokumendid osade kaupa (sh ka ebakorrektselt vormistatud dokumentide parandused), hakkab tähtaeg kulgema viimasena esitatud dokumendi saabumisest.

4.2. Tagatis

Maksu- ja Tolliamet võib nõuda energia aktsiisivabastuse luba omavalt elektrointensiivselt ettevõtjalt tagatist soodusaktsiisimääraga tarbitavalt elektrienergialt aktsiisi maksmise tagamiseks, kui on alust arvata, et maksukohustus võib suureneda või jääda täitmata (tagatise määramist võivad põhjustada näiteks asjaolud, et ettevõtte on varasemalt toime pannud maksuseaduste rikkumisi).

Tekkida võiva või tekkinud maksukohustuse suurus arvutatakse ettevõtja eelmisel kuni neljal järjestikusel majandusaastal tarbitud elektrienergia summaarselt koguselt või järgmisel 12 kalendrikuul tarbitava elektrienergia summaarselt koguselt. Tagatise määramisel võib selle esitada käendusena, deposiidina Maksu- ja Tolliameti kontole makstud tagatissummana ning riigi kasuks seatud registerpandi või hüpoteek.

Vaata lisaks:

- Tagatis (ATKEAS § 31)

4.3. Aktsiisivabastuse loa omaniku peamised kohustused

Energia aktsiisivabastuse loa väljastamisega kaasnevad selle omanikule mitmesugused kohustused, mille täitmata jätmine võib kaasa tuua loa kehtivuse ajutise peatamise või loa kehtetuks tunnistamise (vaata punkti 4.4) ning samuti ka elektrienergialt aktsiisivahe tasumise kohustuse. Osasid kohustusi tuleb täita ka pärast loa kehtetuks tunnistamist.

Üldised kohustused:

1. Soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat tuleb kasutada ainuisikuliselt (elektrienergia edastamine teistele isikutele on keelatud).
2. Tuleb pidada eraldi arvestust soodusaktsiisimääraga maksustatult soetatud ja kasutatud elektrienergia koguse kohta. Soodusaktsiisimääraga maksustatava elektrienergia kogust tuleb mõõta kooskõlas ATKEAS-e nõuetega mõõtevahenditele, dokumenteerida mõõtmise tulemused ja pidada nende arvestust.
3. Teatada võrguettevõtjale soodusaktsiisimääraga maksustatava elektrienergia soetamisel energia aktsiisivabastuse loa number ning esitada võrguettevõtjale andmed ühe kalendrikuu jooksul soodusaktsiisimääraga soetatud elektrienergia koguse kohta hiljemalt järgneva kalendrikuu viiendaks päevaks.
4. Aktsiisivabastuse loa taotlemise aluseks olnud andmete muutumisel tuleb sellest Maksu- ja Tolliametile eelnevalt teavitada taasesitamist võimaldaval kujul ning kooskõlastada andmete muudatused.

Soodusaktsiisimääraga maksustatava elektrienergia tarbimisega seotud kohustused: (sh ettevõttel, kelle luba on tunnistatud kehtetuks)

1. Alates selle majandusaasta lõppemisest, mille kestel tarbiti soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat, tuleb hiljemalt 6 kuu möödumisel esitada Maksu- ja Tolliametile eelnenud ühe kuni nelja lõppenud järjestikuse majandusaasta kohta sõltumatu vandeaudiitori *põhjendatud kindlustunnet* väljendav aruanne, milles esitatakse järgeldus
  - 1.1. elektrointensiivsuse arvutamiseks kasutatavate alusandmete kohta;
  - 1.2. ettevõtja arvutatud elektrointensiivsuse kohta vastavalt ATKEAS-s sätestatule;
  - 1.3. kas ettevõtja vastab / ei vasta raskustes ettevõtja definitsioonile Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 lõike 18 tähenduses.

2. Viivitamata tuleb teavitada Maksu- ja Tolliametit, kui aktsiisivabastuse loa kehtivuse ajal
  - 2.1. energiajuhtimissüsteem ei vasta enam standardile EVS-EN ISO 50001;
  - 2.2. põhitegevusala ei ole enam töötlev tööstus (NACE jagu C) või infoalane tegevus (NACE jao J alajaotis 63).
3. Viivitamata tuleb teavitada võrguettevõtjat, kui aktsiisivabastuse loa kehtivus on peatatud või luba on tunnistatud kehtetuks.
4. Esitama Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile riigiabi andmisega seotud andmed (vaata riigiabi kohta punkt 5):
  - 4.1. kalendriaasta vältel soodusaktsiisimääraga tarbitud elektrienergia summaarne kogus (MWh) ning selle põhjal arvutatud riigiabi summa (tarbitud elektrienergia kogus korrutatakse elektrienergia tavaaktsiisimääraga ja soodusaktsiisimääraga vahega), andmed tuleb esitada alates selle majandusaasta lõppemisest, mille jooksul tarbiti soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat, hiljemalt järgneva aasta 1. veebruariks;
  - 4.2. täiendavaid asjassepuutuvaid andmeid tulenevalt ministeriumile riigiabi andmisega kaasnevatest kohustustest.

Vaata lisaks:

- Aktsiisivabastuse loa omaniku kohustused (ATKEAS § 69⁶)

4.4. Aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine

Energia aktsiisivabastuse loa kehtivus on tähtajatu, kuid seda eeldusel, et luba omav ettevõtja täidab ATKEAS-s sätestatud aruandluskohustuse ja muud ATKEAS-s sätestatud nõuded. Seaduses ette nähtud asjaolude esinemisel võidakse aktsiisivabastuse loa kehtivus kas ajutiselt peatada või tunnistatakse luba lõplikult kehtetuks, mõlema tagajärjeks on ettevõttel soodusaktsiisimääraga maksustatava elektrienergia soetamise ja/või tarbimise õiguse vastavalt ajutine või lõplik kadumine.

Loa kehtivuse ajutisest peatamisest või loa kehtetuks tunnistamisest peab ettevõtte viivitamata teavitama võrguettevõtjat.

Aktsiisivabastuse loa kehtivus võidakse peatada näiteks juhul, kui taotlemisel on esitatud valeandmeid või võltsitud dokumente või kui loa omanik on muutnud taotlemise aluseks olevaid andmeid ja neid rakendanud ilma Maksu- ja Tolliameti poolt aktsepteerimata. Loa kehtivus peatatakse kuni 60 päevaks või kuni rikkumise asjas otsuse jõustumiseni. Enne energia aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamise otsuse tegemist võib Maksu- ja Tolliamet rakendada sunniraha ATKEAS-e nõuete täitmiseks koostatud haldusakti täitmata jätmisel.

Sunniraha ülemmäär on 3200 eurot, kui maksukorralduse seaduses ei ole sunniraha ülemmäära sätestatud.

Aktsiisivabastuse luba võidakse tunnistada kehtetuks näiteks juhul, kui ettevõtja ei vasta enam elektroiintensiivne ettevõtja tingimustele või kui ettevõtja jätab täitmata teatud kohustused, näiteks:

1. edastatakse soodusmääraga maksustatavat elektrienergiat teistele tarbijatele;
2. jäetakse tähtjaks esitamata ATKEAS-e nõuetele vastavad sõltumatu vandeaudiitori aruanded;
3. sõltumatu vandeaudiitor ei väljenda vajalikku põhjendatud kindlustunnet;
4. jäetakse täitmata kohustus, millega kaasneb soodusaktsiisimääraga tarbitud elektrienergialt tavaaktsiisimäära (s.o aktsiisivahe) maksmise kohustus.

Vaata lisaks:

- Aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamine ja kehtetuks tunnistamine (ATKEAS § 69⁵)

5. Riigiabi ja sellega seonduvad kohustused

Elektrienergia maksustamine tavapärasest madalama aktsiisimääraga on riigiabi, millega kaasnevad riigiabi saajale (ehk soodusmääraga maksustatavat elektrienergiat tarbivale või tarbinud elektroiintensiivsele ettevõttele) teavitamise ja aruandlusega seotud kohustused.

Eeskätt peab riigiabi saav ettevõtte vastama riigiabi saamise tingimustele, näiteks ei tohi ettevõtte olla raskustes Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 2 lõike 18 tähenduses või ei tohi olla täitmata korraldust riigiabi tagasimaksmiseks, kui Euroopa Komisjoni varasema otsusega on riigiabi tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks ning ettevõtjale on selline korraldus esitatud.

Soodusmääraga maksustatavat elektrienergiat tarbinud elektroiintensiivne ettevõtte peab iga-aastaselt andma Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile andmed kalendriaasta vältel soodusaktsiisimääraga tarbitud elektrienergia summaarsest kogusest (MWh) ning selle põhjal ettevõtja arvutatud riigiabi summast (tarbitud elektrienergia kogus korrutatakse elektrienergia tavaaktsiisimäära ja soodusaktsiisimäära vahega).

Andmed soodusaktsiisimääraga maksustatud elektrienergia tarbimisest ja sellega saadud riigiabist esitatakse soodusaktsiisimääraga maksustatud elektrienergia tarbimise aastale järgneva aasta 1. veebruariks.

Samuti on tuleb aktsiisivabastuse luba omaval (või omanud) elektroiintensiivsel ettevõttel esitada Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile täiendavaid asjassepuutuvaid andmeid, mida ministeerium vajab tulenevalt riigiabi andmisega kaasnevatest kohustustest.

Andmed esitatakse ettevõtjatelt otse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile. Ettevõtjale antud riigiabi kohta esitab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium andmed riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrile (RAR) ning riigiabiga seotud andmed on avalik teave.

Vaata lisaks

- Riigiabi ja vähese tähtsusega abi registri (RAR) [avalik kasutajaliides](#)
- MKM kontaktisik riigiabiga seonduvate kohustuste täitmisel: Rein Vaks (625 6347, rein.vaks@mkm.ee)
- Elektrienergia soodusaktsiisimäär ja riigiabi (ATKEAS § 66 lg 12¹)
- Aktsiisivabastuse loa omaniku kohustused (ATKEAS § 69⁶)
- Euroopa Komisjoni [määrus \(EL\) nr 651/2014](#)
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi [koduleht](#)

6. Aktsiisimaksukohustus

Soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat tarbinud ettevõtjal võib teatud juhtudel tekkida elektrienergialt täiendav aktsiisimaksukohustus elektrienergia tavamäär ja soodusmäär vahe (s.o aktsiisivahe) ulatuses. Aktsiisimaksukohustus võib tekkida nii aktsiisivabastuse luba omaval ettevõtjal kui ka sellel ettevõtjal, kes omab luba minevikus. Maksustamisperioodi pikkus sõltub muuhulgas ettevõtja elektrointensiivsuse hindamisel aluseks võetavast hindamisperioodist (s.o eelnevad kuni neli järjestikust majandusaastat).

Aktsiisimaksukohustuse tekkimine

Üldreeglina tekib elektrienergialt aktsiisivahe tasumise kohustus, kui jäetakse täitmata elektrointensiivse ettevõtja kohustused või kui langevad ära elektrienergia soodusaktsiisimääraga tarbimise õigust andvad alused. Osad aktsiisivahe tasumise kohustust põhjustavad asjaolud toovad kaasa ka aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamise või selle kehtetuks tunnistamise.

Aktsiisivahe tasumise kohustus tekib näiteks juhul, kui:

1. ei peeta eraldi arvestust soodusaktsiisimääraga maksustatult soetatud ja kasutatud elektrienergia koguse kohta;
2. ettevõtja ei kasuta soodusaktsiisimääraga maksustatavat elektrienergiat ainuisikuliselt (nt edastab kasutamiseks teisele tarbijale);
3. ettevõtja jätab tähtajaks esitamata sõltumatu vandeaudiitori põhjendatud kindlustunnet väljendava aruande;
4. ettevõtja esitab tähtaegselt sõltumatu vandeaudiitori põhjendatud kindlustunnet väljendava aruande, kuid:
  - 4.1. selle kohaselt oli elektrointensiivsus hindamisperioodil keskmiselt alla 20%;

- 4.2. audiitor ei väljenda põhjendatud kindlustunnet hindamisperioodil elektrointensiivsuse arvutamiseks kasutatud alusandmete kohta;
- 4.3. audiitor ei väljenda põhjendatud kindlustunnet ettevõtja arvatud elektrointensiivsuse kohta;
- 4.4. audiitor ei väljenda põhjendatud kindlustunnet ettevõtja mittevastavuses raskustes ettevõtja definitsioonile;
5. ettevõtja ei teavita Maksu- ja Tolliametit viivitamatult, kui loa kehtivuse ajal ei vasta ettevõtja energijuhtimissüsteem enam standardile EVS-EN ISO 50001 või kui ettevõtja põhitegevusala ei ole enam töötlev tööstus või infoalane tegevus;
6. ettevõtja ei teavita võrguettevõtjat viivitamatult energia aktsiisivabastuse loa kehtivuse peatamisest või loa kehtetuks tunnistamisest;
7. ettevõtja jätab tähtaegselt Majandus- ja Kommunikatsiooniministriumile esitamata riigiabi andmisega seotud andmed (iga-aastane aruanne või täiendavad andmed riigiabi andmisega kaasnevatest kohustustest).

Aktsiisimaksukohustuse arvutamine

Maksustamisperiood, mille kestel tarbitud elektrienergialt tuleb tasuda aktsiisivahe, algab elektrointensiivsuse hindamisperioodi algusest ning lõpeb aktsiisivahe tasumise kohustuse tekkimise päevaga. Juhul, kui sõltumatu vandeaudiitori põhjendatud kindlustunnet väljendava aruande kohaselt oli hindamisperioodil elektrointensiivsus keskmiselt alla 20%, kuid 20 päeva jooksul selle asjaolu ilmnemisest esitatakse sõltumatu vandeaudiitori aruanne prognoositud elektrointensiivsuse kohta järgmisel 12 kuul ja see on vähemalt 20%, tekib maksukohustus ainult aluseks oleva hindamisperioodi kestel soodusmääraga tarbitud elektrienergialt.

Tekkinud maksukohustus arvutatakse soodusaktsiisimääraga tarbitud elektrienergia koguselt megavatt-tundides, mis korrutatakse tarbimise ajal kehtinud elektrienergia tavaaktsiisimäär ja soodusaktsiisimäär vahega.

Deklareerimise ja tasumise kord

Aktsiisimaksukohustuse tekkimisel peab ettevõtja ise arvutama tasumisele kuuluva aktsiisisumma, eraldi teavitust või korraldust selle kohta Maksu- ja Tolliamet ettevõtjale ei saada.

Tekkinud aktsiisivahe maksmise kohustus tuleb ettevõtjal deklareerida energiatoote aktsiisideklaratsiooniga ning tasuda hiljemalt 30. päevaks alates maksukohustuse tekkimisest.

Vaata lisaks

- Aktsiisimaksukohustuse tekkimine (ATKEAS § 24 lõiked 6⁵–6⁷ ja 6¹²)
- Deklareerimise ja tasumise kord (ATKEAS § 25 lg 2⁴)

Koostas: Peeter-Tanel Orro, aktsiiside talitus